

El canal de Panamá

Regime de privilegi

Yots els països de gran comerç marítim estan indignats al veure el futur acord del Senat nord-americà, establiment (com ja saben els nostres lectors per l'informació que n'hem anat donant a la secció d'Extranger) un regim de privilegi per als barcos dels Estats Units al passar pel canal de Panamá que s'obrirà a la navegació.

Recordem els fets y englobemlos: Per un tractat celebrat entre els Estats Units y Anglaterra, conegut ab el nom de «Tractat de Hayn-Panucof», la república yanqui s'obligava a no establir diferència entre els barcos dels diferents països que ingressaven de passar pel canal, de què constituïa aquella república s'entregava. Mes ara, el Senat nord-americà acaba d'acordar y el president ha ratificat una llei en virtut de la qual els barcos que issin la bandera americana estaran exempts de pagar els drets de pasatge, que s'exigiran als barcos de tots els demés països.

La emoció que ha produït aquest acord creix d'indignació. Els periòdics anglesos parlen, ab enèrgiques paraules d'indignació, del acord americà y fan notar, segons les seves paraules d'un dels diaris de Londres de major circulació, que la concessió d'Europa està revoltada davant d'aquest cinch menyspreu d'un solenn acord internacional. Fins a l'any que tant en compte ha tingut sempre per a l'Europa, com a una de les bases de la seva política exterior, la protecció dels Estats Units, protesta contra aquesta decisió y els periòdics més importants, com la «Gaceta de Colonia», publiquen una nota oficial dient que l'actiu dels americans és absurda y que s'estan posant fora de tota llei.

Considerem que aquesta actitud obedeix principalment a propòsits de partits, i d'alguns encara més a propòsits de una electoral explotació del patriotisme americà, però provocant un conflicte ab tots els demés països del món.

Y així resulta que Alemanya, que ab tantes altres assumptes manté una actitud de rivalitat ab Anglaterra, se posi en

aquesta qüestió absolutament al seu costat.

Francia, per altra part, havia fet ja conèixer sa actitud de tal modo que ja se sab son parer. Els periòdics més seriosos de París, alguns fins més oficials com el «Journal», ataquen fortament a la República yanqui y a son president Taft.

L'Austria tampoch calia. Un diari oficial, el «Freidenblatt», discuteix aquest assumpte des del punt de vista de son mèrit a un arbitrage, y, com es sab, Anglaterra ha proposat als Estats Units que, de conformitat ab els altres tractats, signés al Alt Tribunal de La Haya. Y el president yanqui diu que hi ha el gran perill de què el Govern dels Estats Units, que ja ha falsat son cap mena d'escrúpuls al tractat Hayn-Panucof, falsi també ab la major tranquil·litat a tots els altres tractats que's convinguin.

Y, com diu molt bé el «Freidenblatt», el discurs del president Taft sobre la qüestió de sotmetre aquesta qüestió al arbitrage esdevindrà primer a l'alt tribunal de La Haya, y després a l'alt tribunal de la República yanqui, que ja ha falsat son cap mena d'escrúpuls al tractat Hayn-Panucof, falsi també ab la major tranquil·litat a tots els altres tractats que's convinguin.

Ab tot això, sabem lo que han dit quasi totes les principals nacions, però no sabem lo que hagi fet el Govern de Madrid. Suposem que no seria estrany que encara no se n'hagués ocupat y cal confessar que caldria molt que s'unís a l'acció de les demés potències marítimes.

Obert el Canal de Panamá, la comunicació ab les Repúbliques americanes del Pacífic s'haurà de fer necessàriament pel Canal y els barcos nostres han de tenir interès en no quedar en condicions d'inferioritat respecte a la marina nord-americana. Si el Govern no fa res, es de creure que la representació del nostre comerç marítim li cridarà l'atenció per unir l'acció d'Espanya a la de tota Europa contra la cregallada yankee.

Anglaterra y Mr. Taft

Encara no s'ha entaulat cap acció diplomàtica per dur a efecte el tractat d'arbitrage de 1908 entre Anglaterra y els Estats Units, que prevé la submissió al Tribunal de La Haya de qualsevol qüestió que's presenti sobre la interpretació dels tractats entre aquests grans països.

Abans de què el Govern d'Anglaterra invooi aquests tractats, tant l'actiu o l'actiu votada pel Senat nord-americà sobre el canal de Panamá, que viola el tractat Hayn-Panucof, com el Memorandum en què el president Taft defensa la preferència donada als barcos americans han d'èsser examinats pels seus officers de la Corona (els assessors jurídics del Rey). L'informe que aquests dosguin serà enviat al Govern que determinarà la acció que s'ha d'exercir.

resol nostra justíssima demanda, i què té d'extra, que li fem present el nostre sacrifici de temps y de diners, perquè no volem estudiar una carrera sense saber quins drets ens doni?

Es inútil que'l ministre ens amonaci ab dècimes sense examens, perquè no ens volem examinar fins a saber de què ens servirà la carrera el dia que l'acabem.

Enric CANALS.

(PER TELEFON)

L'actitud dels alumnes

Madrid, 5, 1230 matí. Continua essent de resistència decidida l'actitud dels alumnes de l'Escola d'Enginyers Industrials.

Al matí han tornat a reunir-se ab assistència del seu company, el senyor Burgaleta que ha tornat de Bilbao ab una comissió nomenada per l'Escola per a realitzar gestions de solidaritat.

El senyor Burgaleta ha explicat als reunits el resultat de la seva visita, manifestant que allí tots els alumnes estan perfectament d'acord en fallar a les classes, excepció feta d'alguns becaris que tenen por de perdre la beca.

La Junta ha escoltat ab satisfacció aquestes explicacions y ha pres els següents acoris per unanimitat:

Enviar un vot de gràcies al estudiant bilbaí don Pere Elias, que, a pesar de tenir una beca, s'ha negat terminantment a entrar a classe fent causa pròpia de la dels seus companys de tota Espanya.

Què a comissió de la vagra gestioni activament el senyor Zorita, director general d'Obres públiques, la validesa de les assignatures aprovades en les Escoles d'Enginyers Industrials, per a la trasllació dels estudis a elles.

Visitar, accedint al seu requeriment, al nou director de l'Escola, senyor Colominas.

S'han presentat en la reunió algunes proposicions encaminades a resoldre l'abandonament total de la carrera; però sobre aquest punt no s'ha pres acord ferm, atinent a determinades circumstàncies del moment y sens perjudici de tornar a la qüestió en plaç molt breu, si fraccessem els treballs d'orientació del conflicte que's prepara.

Un d'ells es requirir al què el Govern per que intervingui directament en la concessió de reclamacions mínimes que tenen elevades als poders els alumnes.

Els professors

Els professors de l'Escola han dirigit al senyor Alba una altra protesta contra la seva Royal Order per considerar que conté conceptes lesius per a la seva dignitat.

El senyor Colominas nega que inentés matricular quatre alumnes fora del plaç legal, caldrà s'ha dirigit an el ab dita pretesió.

Lo que diu en Canalejas

Madrid, 5, 2 tarda. El senyor Canalejas ha manifestat que en l'assumpte dels enginyers industrials el no pot fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de Foment y Instrucció pública, en tant no depoin la seva actitud de protesta y tornin a les classes.

Sols tornant a les classes podria negociar una solució an aquest desagradable assumpte sense depimir la autoritat dels seus companys de Gabinet.

Peticions dels alumnes

Aquest matí han visitat al director de Obres públiques dels alumnes de la Escola d'Enginyers Industrials en representació dels seus companys per a lliurar-li la validesa d'algunes assignatures que no han pogut fer cap indicació als ministres de

Pàgina Artística de LA VEU

Excavacions y troballes.- Art antich y modern.- Pedagogia artística.- Museus y Coleccions.- Art nacional y extranger.- Curiositats barcelonines.- Ressenya de conferencies.- Exposicions locals y forasteres.- Llibres y Escoles.

Noticies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

142

L'AMADOR DE LA IMATGERIA POPULAR

ESTAMPES D'EPINAL

A PERE INGLADA, ARBIBRE DE LES ELEGANCIES Y DE LES CURIOSITATS.

L'esperit dels temps nous, qui havia d'ésser fatal per a la pobresa de la imatgeria, se manifesta d'una manera nova, per l'asserviment als interessos polítics de lo que fins aleshores havia estat manifestació franca de l'obscur instint popular. D'altre costat, per la imitació de l'element anecdòtic, de costums, de lo que posteriorment s'ha anomenat "genre". Hi ha hagut estampes de genre, com hi ha hagut pintura o escultura o novel·la. Baix Luis-Felip, la producció d'Epinal, de tradició tant ingenua y fortament pagès, devingué tota imbuïda de l'esperit burges.

Jo sempre he cregut errònia l'afirmació que fa del costumisme del vuitè i del nouè segles un hauria d'objectiu de les èpoques que precediren; que considerem com una evolució de la llegenda, la novel·la com una nova manifestació de l'esperit de paròdia. En la realitat va haver-hi entre un y altre cicle, l'aparició d'un nou element que tot ho subvertí. Parlo de la tendència a lo pintoresc, de la observació analítica, del gust per la diversitat. L'art y la poesia cercava abans els temes eternals; per la eliminació del detall artístic a una al·lusió en aquest sentit, els anacronismes y impropietats d'habilitament en pintura clàssica, no són sinó una forma diferent de mitjà. Lo que a l'endemà va ploure,

«El Jueu Errant», del Champfleury.

foren, al contrari, els accidents, les anècdotes, els vestits, els detalls característics de l'època y de temps. El canvi es el mateix en la imatgeria que en el text. A primera vista, pot semblar que entre una estampa del «Jueu errant» y de «Gargantua» y unes escenes com les de Pinot, no hi ha salt massa gros. Quina fonda diferència, però, als ulls de l'artista! Una cosa és la paròdia essencial, fora de l'època y de temps, vivenda en l'ànima del poble, senzilla, exemplar, lo èpic, en una paraula; lo altre, el reportatge picant, l'humorisme del qual se sent superior a la cosa que son art figura, la punta de l'iris, en fi. Aquelles estampes s'enllacen amb la cançó popular; aquestes, amb el periodisme. Què ha passat, en l'entremig? Simplement, ha començat l'imperi de l'anecdota.

Per una conseqüència lògica d'aquesta mutació, la estampa popular que primitivament fou sempre anònima, vingué més tard a signar-se, o lo que és lo mateix a tornar-se esclava, com tot lo modern, de la superstitió de la originalitat. Ja heu vist, en la mateixa època de l'imperi, apareixer la signatura de Georgin. La Restauració y el constitucionalisme tingueren com artista an aquest Charles Pinot; senyador enciclista per altra banda Pinot tingué una manera de geni y, en cert sentit la seva via és la mateixa dels Gavarni y dels Dourmer. Encara podem dir que l'esperit d'aquell era més clàssic: hi ha una manera de esdrasisme tota italiana, hi ha quelcom de «rafaleschi» en aquestes figuretes men-

des, que a veïnes no estan lluny d'ésser una llei d'obres mestres, d'observació y de precisió. Una altra manifestació del burgesisme, que's pot sumar a la del gust per la política y per l'anecdota y a la superstició de la originalitat, és la preocupació pedagògica que invadeix de sobte la imatgeria y se fa en pòch temps senyora d'ella, fins a acaparar la part més important de la producció. Alhora que continuava la edició de imatges de costums y d'escenes militars o polítiques relatives a la conquesta d'Algeria, al regne de Luis Felip y a la revolució de 1848, la casa Pellerin havia iniciat la publicació de la sèrie anomenada «Bibliothèque Bleue» el succeís de la qual fou aviat enorme. El catàleg que després se'n formà comptava fins a 150 títols. Prest aquesta producció feia regular, fins gairebé a l'altra. En els nostres dies continua encara, si bé ab la diferència del sistema de reproducció, qui ha anat seguint la sort del desenvolupament vuitcentista de les arts gràfiques.

Perquè alhora quel·l d'esperit y de temes, y ab exacta correspondència ab ell, se produí un canvi de la iconica. Al boix popular, anònim i mal desenvolupat, substituï la democràcia literària. Aviat aquesta se banalitzà encara més, abandonant els tons sumptuosos y violents, per les tints mitges y falsament «senyores». Vingueren els escenes, vingueren els abominables «bons d'aurats» quel·l mal gust del públic considerat com un progrés. La furia pedagògica creixia encara en violència y en platitud. Última degradació. La indústria y el comerç, veient com la imatge es útil per a la reclama, foren importants encàrrecs a les estamparies. Aquella imatgeria popular, qui un dia havia estat ànima y veu del poble, se feu instrument del mercantilisme qui veu en el poble una font de guany. Epinal començà a produir autòmats.

El 1870 va dur, ab la guerra, una hora de passional reviscolament a l'art popular. L'agonia del segon imperi forí vivament el cor de la França com la gloria del primer. Lo que flori un dia ab la Epopeya, reflori ab el Dalibaux. Malgrat la objectivitat aparent de reproducció d'episodis de batalles aquesta sèrie d'Epinal tingué tal virulència paròdica, que fou origen d'una interdicció de circular que per molt temps ha passat a Alemanya, dament les edicions de la casa Pellerin. Encara penso que aquesta interdicció es vigent a l'Alsàcia. Un cop encara en la imatgeria vibrà l'instint espontani de la multitud... Massa tard. El ressò del tràgic moment va anar pòch a pòch extingint-se. Els savessos de les arts gràfiques continuaren la seva obra de industrialització. Els autòmats se produïren de més a més. Com la de tantes arts, la historia de la imatgeria popular era fútil.

Avuy la contem melancòlicament, des dels carrons del coleccionista, aquestes fulles violades, en quèls vèrs y els rojos no menguats semblen voler mentir-nos, però consol el foli escarmentat de restauracions impossibles...

XENIUS.

L'Exposició Internacional de les Arts Decoratives a París l'any 1916

Dos anys fa que les tres importants societats franceses han son reunits els artistes industrials, y al cap de les quals camina cada dia ab més prestigi la institució fundadora del ja celebrat Museu de les Arts Decoratives, se reuniren a París, y acudiren ab un rapport a l'Estat, en el que expressaven la necessitat de celebrar una exposició internacional de les Arts Decoratives. Ja aleshores (pel mes de maig feu dos anys), començàvem aquell document, en el que s'entreveia una il·luminosa desorientació; mes, ab tot, lo que's notava era una cosa fonamental, o sia que ab motiu d'haver acudit les escoles d'art aplicat d'Alemanya, en esplèndida manifestació, al Saló de Tardor d'aquell any, França s'adonava del seu endarre-

«No hi ha creació». — Estampa de Pellerin. (Col·lecció d'Ors.)

rimet, y en mitg d'una fraseologia en la que hi sortien tots els tòpics de la democràcia, y de les unitats ideals, y de les condicions utòpiques, bracejava per recuperar el predomini espiritual, y lo que es pitòc el predomini mercantil, ja que començava a sentir els efectes de la invasió alemanya en el mercat y en el gust.

Desde aleshores, que érem al any 1910, fins ara, manies reunions hi ha hagut ab el propòsit de portar a terme la Exposició durant l'any 1915; mes fins ara a pesar de tenir per endavant la decisió de protecció del Estat, el projecte no ha pres estat viable, cristallint en forma y projecte que ha presentat a la Cambra M. Francesch Carnot, y lo que la Cambra ha votat en ple y ab tot entusiasme.

M. Carnot, en el seu projecte, ha sigut secundat y ajudat per tots els entesos de les societats d'Art Decoratiu, promotors de la manifestació, y d'entre ells, pel diputat M. Roblin, un dels campions més esforçats d'aquesta causa, al qual li ha tocat en el projecte la feina de raonar en un informe la necessitat d'aquesta manifestació.

L'informe de M. Roblin consta de dues parts: la primera és un cop d'ull sobre'l passat y en la segona va a saltar els principis y la transcendència socialment artística de la Exposició de 1916, car en vista del pòch temps que tenien fins a 1915, ha sigut aplaçada la data de la inauguració. «Serà en va—diu un comentarista del informe,—el recordar ab M. Roblin les etapes públiques del desenvolupament de les Arts Industrials en la època contemporània, desde la Exposició de Londres, en 1851; la primera, hont una part especial fou expressament y voluntàriament reservada a les arts aplicades; la Exposició de 1889, qui tragué a llum les temptatives noves ab la creació d'una secció d'art decoratiu a la Societat Nacional y més tard al Saló dels Artistes francesos; y per fi la Exposició de 1900, de la qual va partir la creació del Saló dels Artistes Decoradors. Aquestes fetes y dates que resumeixen les vicissituds y el progrés del interès públic per les arts decoratives son en la memoria de tots».

«La Exposició de 1916 serà la floració d'un quart de segle d'esforços: per portar l'art decoratiu y industrial, desde un eclecticisme arqueològic y es-

ril, desde la imitació fadigant dels útils a la llibertat de la creació viva». «Es impossible—diu més avall—preveure desde ara'l detall d'execució y les moltes dificultats que s'oposaran al projecte votat per la Cambra, tan extens y tan complex, mes si que podem dir que de la bona organització de la secció francesa ne depenen en gran part la sort y l'avenir del nostre art aplicat contemporani, y que una tal Exposició deuria donar resposta a la qüestió de si'l francesos podem y volem reconquerir l'avencada que ja'ns han presa en els dominis del art industrial modern, en tot el món y fins dintre de la mateixa França, les nacions estrangeres y l'Alemanya particularment. En té, en contra nostra, la Exposició marcarà un punt crític y de gran interès».

«Per de prompte la Exposició està garantida contra un mal que a l'avancada li podria fer devenir estèril. No, no hi ha perill de que una vegada més París establi un bazar de les seves industries de luxe, com sol passar sempre en totes les exposicions de art decoratiu. La Exposició serà reservada a les obres de un caràcter original y nou, ab exclusió de tota repetició dels models consagrats y dels estils antics».

«Aquesta regla serà aplicable aixís als productes industrials com a l'arquitectura, y en aquest punt, M. Roblin insisteix ab molta raó per ésser l'arquitectura la mare de totes les arts plàstiques, de la qual irradien y en la qual convergeixen». «Certament, la confessió de la pròpia inferioritat que's fa en aquest document presentat a la Cambra, ve a corroborar y a donar ràb als comentaris que sobre l'art francès hem vingut fent desde temps en aquestes columnes. Mes, en veritat, ab tot y reconèixer ab aquesta inferioritat la necessitat d'un esforç, els francesos es abans en la tasca de regeneració de les seves arts decoratives, per no dir tan desorientats com nosaltres».

L'art modern l'estil modern, la creació viva de que M. Roblin parla, no s'edifica ab la simple supressió dels estils històrics. Els francesos ab el fet de deixar de fer Luis XV, no crearan un estil nou. Se proposen una feina negativa, però no una sola espurna de valor constructiu guspiant en el document que lleugerament hem estranyat. Es més lenta, molt més lenta la obra que'l cal fer. Es feina d'estudi silencios, d'educació profunda, de cultura tradicional, d'enriquiment espiritual.

No basta que quatre senyors reunits en Junta se proposin regenerar les arts de un poble fent una exposició, sinó que es precis un treball de positiva realitat, comunt les coses vives, car això de les arts constructives no es pot obra arbitrària dels homes, sinó que la intervenció dels homes deu marcar-se justament per una sabia ordenació d'aquestes realitats objectives.

Un estil no es dins del cap, ni de l'esperit de cap home, sinó en les coses y en la vida, en els materials y en el viure de les col·lectivitats, en la evolució y en la tradició. Les grans creacions d'estil son restums de les èpoques passades. Grecia resumí l'antiguitat per la depuració. Una motllura perfecta es obra de sigles, una columna ben proporcionada solament pot alçar-se demunt de moltes generacions laborioses.

No es desgragant l'art d'ara del art antich, com resolndria el problema; car no es prohibint ni que sigui per ordre de la República el Luis XV, en totes les terres de França, com crearan un nou estil; no es despullant de tradició als artistes com podrien fer cara a les nacions que'l guanyen l'avancada, sinó ensenyant a saber estimar lo que es tradicional del seu poble, no per ferne còpies, sinó per entendre'n el sentit.

Tots els estils porten desotx les formes externes una llei que les regeix,

y aquesta llei en cada poble perdura a través de tots els estils. La prova d'això es que'l grans estils que trovem en els monuments, y que responen a corrents universals, se caracteritzen en cada nació per deformació imitativa, y es aixís, perquè les arts constructives les hem mal preses, y al demunt dels resultats que aquesta llei natural ens dona, hi hem posat un vestuari importat.

La llei de la estructura es la font de l'estil nou de cada poble, car ella es invariable, perquè viu en la natura dels materials ab que cada poble construeix. Per això en l'art popular, en l'art humil, hont l'escassetat de medis y sovint l'ignorància no han permès l'adhesió an aquestes corrents universals dels estils, nosaltres hi descobrim la llei y el sistema de les nostres estructures.

Frància va al fracàs ab la seva exposició. L'any 1916 no es pas molt lluny perquè no ho poguem veure. Els seus artistes, no poguem fer Luis XV, segurament fent la imitació d'aquella primera evolució alemanya del Modern Estil, o faràn coses estranyes com els selvatges. Perquè'l poble que desprestigia el valor de la tradició, y no senten la llei y el ritme de la seva ànima son els que van de dret a la decadència y a la mort.

FLAMA.

Escultors y arquitectes

I

La ciencia dels volums o l'art de saber compondre.

Era un dia que ab l'escultor Clarà contemplàvem una esplèndida col·lecció de fotografies que reproduïen les últimes obres que l'escultor del seu braç havia desentranat del bronze més rebel y del marbre més dur y resistent.

Entre la gloriosa filera de personatges d'una mitologia nova y antiga, vingueren aquelles dones plenes de salut y senyores del ritme.

La curiositat dels ulls exigia que les mans del artista no fullegessin les línies tan ràpidament, car una mena d'amor exigent y dolçament acariciant, se barrejava ab l'emoçió.

Tots recordàvem per sempre més el Rítmic de Clarà. Dues dones joves s'anellaven amablement ab infinita gràcia per trencar la primera dansa que fou l'ènciclos de tota cosa mundana.

Se m'acudí al moment preguntar-li en Clarà si ab el nom de Rítmic volia censurar solament al ritme de la dansa, y l'escultor me respongué amistosament. El ritme de la dansa, el del vers, de la prosa, el de la música, el de la vida elegant y també de l'escultura estan concretats en el petit bronze.

Allavors vaig veure que un sol ritme presidia'l món.

Y aquí començàvem en Clarà per explicar-me com el ritme essencial de l'escultura consistia en la distribució mesurada dels volums y com el saberm-hi més íntim secret de tal distribució era art, art bessó de l'arquitectura, però ab quelcom de més subtil y diví. Y que si sempre cuidava de que tal gràcia no esdevingués ab ses obres, en aquell treball havia procurat que'n fos una especial virtut y condició.

La ciencia dels volums; veusquí jo que es l'escultura. Així és lo que'm deya en Clarà ab la sabiduria del qui coneix l'ànima de la cosa y ab l'ocultisme d'un bellíssim bronze que jo mirava reproduït fotogràficament.

Lo mateix se llegeix y repeteix, posar ab rúbrica inconscientia, en els estètics que fosil·litzats y en les acadèmies vintencistes.

Però encara no falta avuy mateix qui dia y senten que un escultor no vé obligat a saber compondre.

J. M. DE PEDRALBES.

De l'ensenyar dibuix

Era l'any passat, per aquest temps, quan les primeres frescos del setembre venien a recordarnos les proximitats dels començaments dels cursos, que desde aquestes mateixes pàgines comentàrem y fèrem qualques recomanacions als directores y patrocinadors d'aquestes petites escoles de dibuix que, allotjades pels recons dels cascos y ateneus culturals de Barcelona y de les poblacions foranes constituïen un nucli que podria devenir poderós element d'educació popular, si en el seu aconecimentament y direcció hi haguessin una major bona voluntat, que d'això, gràcies a Deu ne sobra, sinó una major concreciment y una major unitat.

Apart del valor pintoresc d'aquestes petites centres d'ensenyament y d'ensenyança del dibuix principalment, s'hi descobrien en molts casos perillósos persistències de sistemes y mètodes d'ensenyament que, si cap benefici aporten, procuren al menys un indefinit allargament de les maneres velles, y perpetuen per les parets de l'aula les instructives línies y els girs roïnats, del tot contraris a la preparació fonamental, al grau primari d'ensenyança del dibuix que per la seva especial situació d'iniciació y organització d'ensenyança popular, podrien y haurien de realitzar aquestes petites y esforçades institucions.

Després de la brillantíssima catapnyia que desde aquestes mateixes co-

lumnies ha realitzat l'eminent pedagog L'Eladi Hont, la sembla que la qüestió de l'ensenyança primària del dibuix hauria de ser ja resolta y que les aquells professors o artistes als quals petits centres culturals encomanen la direcció d'una aula d'aquestes, s'haurien d'haver preocupat d'establir per aquest curs pròxim aquells mètodes del dibuix sense caràcters, establerts arreu del món bent l'ensenyança, en tots els seus aspectes constituïen un problema nacional.

Certament, una gran part de la culpa d'aquesta penosa lentitud que s'observa en la evolució y renovació dels sistemes d'ensenyança del dibuix, es deguda a la manca de personal educador.

En realitat, al nostre país, no hi ha mestres de dibuix. Els qui n'ensenyen, son artistes que ho fan fora d'hora, pintors socorreguts en son treball pel petit sou que guanyen a cambi d'un parell d'hores d'esclavitud cada vespre.

No tenim vocacions d'ensenyador del dibuix. Ben cerat ne trobaríem dies a tres, y d'entre elles, modernament, la encesa y ardorosa vocació de veritable Mestre, den Francesch Gall, qui ve realitzant una obra meritisima ab la seva Escola d'Art.

Convé preveure la gravetat d'aquest conflicte. Imaginem un país sense mestres, y suposem que les escoles públiques de tota la nació fossin proveïdes per hontes de lletres, que recorressin al petit sou d'unes hores d'esclavitud per poguer dedicar-se a altres afers, agens a la ensenyança. Donchs, així passa ab l'ensenyança del dibuix, desde les més altes escoles a les més baixes.

A càtedra es una mena de jubileu, y l'arribar-hi ella quan el sol de la gloria d'una carrera artística se comença a pondre. En general, s'hi arriba vell, quan les iniciatives son mores, quan s'acosten les ansies del reculliment y les derries del repòs crepuscular. Com seria diferent, si en comp-

Imatge popular del Champfleury.

tes de proverbes ab respectables artistes, homes d'estat, canals de les il·lustracions, no provessin de gent jove, ab especial vocació per ensenyar (no per pintar), ab febre de resoldre els múltiples problemes de la qüestió de l'ensenyament que, en veritat, res té que veure ab la qüestió de l'Art...

Per això el mestre pesa, pesa sobre'l desenvolup de la personalitat de l'alumne, per entre mitg les fredors del reglament, y molt sovint encara les fredors del afecte.

Caldrà tornar als orígens de l'Escola, pera veure d'aquí prové aquest mal y tornant-hi veuríem que comença en els seus orígens, ab la sola diferència de que, mentres en els països latins començaven com en els orígens, la gent del nord ha realitzat la gran obra de les vocacions pera la pedagogia artística y els mestres de dibuix son avuy dia tan pedagogs com artistes, fent les dues coses en una unitat professional y en una especialització capassa de fer cara als més difícils pòbles.

L'ensenyança fou fins al segle XVIII obra del taller. Al voltant del mestre hi havia els aprendits, y en aquells nids se realitzava l'obra de la educació, per l'alumne, y ab una extensió de temps més considerable que ara.

Es molt diferent: romandre tot el sant jornal al costat de un pintor o anar a l'Escola dues hores al vespre. Aquesta gran diferència moderna no s'ha previst, y aquells mateixos mestres que ensenyaven an els deixebles treballant ells, son els que més tard foren trasllats a l'Acadèmia.

Així, ab l'Acadèmia podem dir que no nasqueren pas els pedagogs, y que avuy, a pesar de les transformacions, especialitzacions y afanaments que l'Acu-

«Les Edats», d'una estampa de Pellerin.

(Col·lecció d'Ors.)

«El célebre Gargantua», d'una estampa de Pellerin.

(Col·lecció d'Ors.)

